

DE MUNTEN VAN ETHIOPIË

Leopold Verbist

De legende van keizer Menelik I en koningin Sheba

In de bijbel staat beschreven dat de koningin van Sheba een bezoek bracht aan koning Salomon van Israel en hem prachtige geschenken gaf. Dat zou zich afgespeeld hebben rond 950 v.C. Het koninkrijk Sheba zou in het noorden van Ethiopië geweest zijn. Na haar bezoek bracht ze een zoon ter wereld, Menelik I, de eerste keizer van Ethiopië. Toen hij volwassen was bracht hij een bezoek aan zijn vader in Jeruzalem en nam de Ark van het Verbond mee, die tot vandaag zou bewaard zijn in een kerk in Aksum. Deze Ark van het Verbond bevatte de Stenen Tafelen met de 10 Geboden die Mozes kreeg op de berg Sinaï. Nog steeds volgens de legende stichtte Menelik I de Salomonse dynastie die gedurende 3000 jaar over Ethiopië regeerde en waarvan de 225ste keizer Haile Selassie was.

De munteenheid van Ethiopië is de birr, verdeeld in 100 centiem, ook wel matona genoemd. In het Amhaars betekent birr “wit zijn”, omdat vroeger de birr van zilver was. De birr werd ingevoerd in 1889 onder keizer Menelik II. De munt toont op de keerzijde de Leeuw van Juda. Dat was een symbool van de stam van Juda waaruit volgens de bijbel koning Salomon geboren werd evenals Jezus Christus. Juda was een van de 12 zonen van aartsvader Jacob. De keizers van Ethiopië voerden “de Leeuw van Juda” als een van hun vele koninklijke titels.

Ethiopië, ¼ birr zilver EE1889 (AD1997), keizer Menelik II

Haile Selassie (1892-1975)

Hij werd geboren als Tafari Makonnen. Hij huwde in 1911 met een dochter van toenmalig keizer Menelik II en kwam zo in de keizerlijke familie. Natuurlijk beweerde hij af te stammen van Salomon. Hij werd kroonprins en regent van keizerin Zaudita en kreeg de titel “ras” (hertog). Bij de dood van Zaudita in 1930 werd hij keizer en koos de naam van Haile Selassie wat *Heilige Drievuldigheid*, of *Macht van de Drievuldigheid* betekent. Hij schafte de slavernij in zijn land af in 1931 en introduceerde de eerste geschreven grondwet.

Keizer Haile Selassie in 1942

Ethiopië heette toen nog Abessinië en de onafhankelijkheid was in Afrika een bijzonderheid. West-Europese landen hadden het continent in hun kolonisatiedrang onderling verdeeld. Men durfde echter niet te raken aan de eeuwenoude Ethiopische dynastie.

De Tweede Wereldoorlog

Deze situatie veranderde toen de Italiaanse dictator Mussolini in 1935 besloot vanuit Italiaans Eritrea, een Italiaanse kolonie, Ethiopië binnen te vallen. Haile Selassie vluchtte naar het Verenigd Koninkrijk en probeerde bij de Volkenbond vergeefs steun te krijgen.

Dat veranderde nadat Italië zich aan de zijde van Duitsland schaarde. In 1941 verjoeg een troepenmacht van Britse militairen en Ethiopische vrijheidsstrijders de Italiaanse troepen. Haile Selassie kwam weer op de troon. Hij moderniseerde zijn land met onder meer een nieuw belastingstelsel en een democratische grondwet. Hij was in de internationale diplomatie een man met gezag en aanzien en mede door zijn toedoen werd Ethiopië een stichtend lid van de Verenigde Naties.

Ethiopië, 25 centiem koper EE1936 (AD1944), keizer Haile Selassie

Het einde van het keizerrijk

In 1961 annexeerde Haile Selassie buurland Eritrea waarna een gewapend conflict losbarstte. Begin jaren 1970 kwam er hongersnood na een periode van lange droogte. Haile Selassie bleef in grote weelde leven en kreeg de schuld. In 1974 deden de militairen een staatsgreep en namen Haile Selassie gevangen. Toen hij in 1975 overleed, vermoedden velen moord. Ethiopië werd dan een republiek onder de marxistische dictator Mengistu die op zijn beurt in 1991 afgezet werd. Dat jaar vocht Eritrea zich opnieuw onafhankelijk. Vandaag is de rust teruggekeerd.

Amhaars

De officiële taal in Ethiopië is het Amhaars dat een eigen alfabet heeft. Het is een Semitische taal die gesproken wordt door ongeveer 27 miljoen mensen (ongeveer zoveel als het Nederlands) als eerste taal en nog eens door 7 tot 15 miljoen mensen als tweede taal. Het is na het Arabisch de meest gesproken Semitische taal ter wereld. Het Amhaars heeft ook eigen cijfers, maar deze worden nauwelijks gebruikt in het dagelijkse leven in Ethiopië, behalve in de Ethiopische Orthodoxe Kerk. Op oudere munten staat de waarde aanduiding nog in het Amhaars maar op recentere munten staat de waarde dan ook in westerse cijfers.

Ethiopië, 1 birr bimetaal EE2002 (AD2010)

De Ethiopische Era

In Alexandrië werd reeds door Annianus van Alexandrië rond AD400 het geboortjaar van Jezus Christus berekend en de Koptische kalender ingevoerd, startend met jaar 1 vanaf de geboorte van Christus. Deze werd ook overgenomen door de Ethiopische christenen als de Ethiopische Era. Later werd door de Scytische monnik Dionysius Exiguus in AD525 door een nieuwe berekening de geboorte van Christus 8 jaar vroeger geplaatst en dit werd dan ingevoerd in de Juliaanse kalender (later gecorrigeerd voor de schrikkeljaren en dan Gregoriaanse kalender genoemd, zoals wij die vandaag nog gebruiken). Volgens moderne historici was die berekening echter ook verkeerd en werd Christus nog 4 jaar vroeger geboren, maar het maakt natuurlijk niet veel uit.

Standbeeld van de Leeuw van Juda te Addis Abeba

Kathedraal van de Heilige Maria van Zion te Aksum

Stelenpark te Aksum

Koning Salomon ontvangt koningin Sheba,
schilderij van Giovanni De Min (1789-1859)